

21. května 2005 se konala XVIII. pražská teoretickopolitická konference s mezinárodní účastí tentokrát na téma "O antiimperialistickém boji a mezinárodním komunistickém hnutí".

Smyslem konference bylo přispět k ujasnění současného stavu v uvedených sfé-

rách a zejména dalšího cílevědomého postupu při utváření nezbytné jednoty mezinárodního komunistického hnutí na vědecké bázi marxismuleninismu.

Úvodní referát k tématu konference přednesl Harpal Brar, předseda Komunistické strany Velké Británie (marxisticko-leninské).

Uvádíme nosné myšlenky jeho referátu:

Harpal Brar Velká Británie

Mezinárodní komunistické hnutí je v krizi. V plné míře se to projevilo po rozpadu Sovětského svazu a evropského socialistického společenství před patnácti lety. Ideové a organizační kořeny této krize však sahají až do poloviny 50. let, k politice chruščovovského vedení KSSS. Otázka proto zní: Co udělat, abychom tuto krizi překonali, znovu posílili a sjednotili mezinárodní komunistické hnutí tak, aby mohlo čestně splnit úlohu, která mu přísluší v boji proti soudobému imperialismu? Tato otázka se týká každého komunisty, každé komunistické strany, včetně té vaší, a té, již tu zastupují já. Námětů, vyzývajících v této souvislosti k zamyšlení, vyvstává celá řada.

Předně - třeba vymezit jasnou hranici mezi reformisty a revolucionáři. To je prvořadým požadavkem marxismu, máme-li postoupit kupředu z hlediska základního úkolu, za nějž neseme odpovědnost. Dělnická třída našich zemí za námi nepříjde a neřekne: vedte nás prosím. To my sami musíme vypracovat strategii a taktiku, umožňující pracujícím vést efektivní boj proti imperialismu. Především to závisí na schopnosti zdůvodnit a ukázat, proč je socialismus zákonitým východiskem z problémů, jež na lidi doléhají dnes. Stará KS Velké Británie měla v minulosti velký kredit. Avšak na svém posledním sjezdu vydala rezoluci, prohlašující Velkou říjnovou socialistickou revoluci za historický omyl. S tak bezprecedentním nesmyslem se nelze pohnout z místa ani o milimetr. Třeba obnovit autoritu marxismu-leninismu. Dokázat nejenom sobě samým, ale především dělnické třídě a ostatním pracujícím, že marxismus-leninismus je skutečným programem jejich emancipace. Umět zdůvodnit a přesvědčit lidi o tom, že socialismus není jen možnost, ale také naprosto zákonitá, objektivně podmíněná perspektiva.

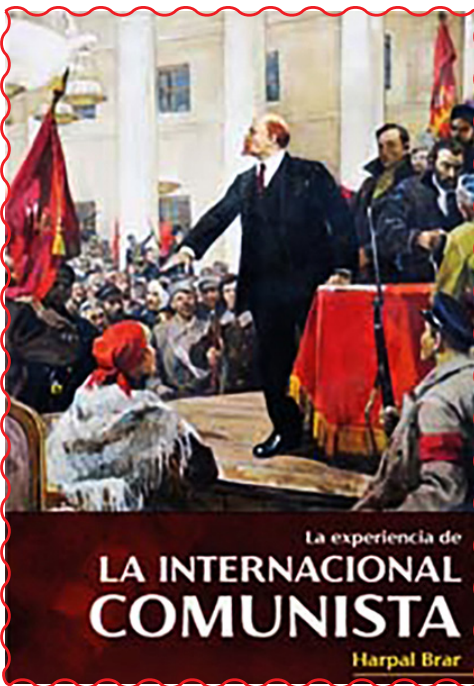
Dále v referátu uvádí:

Další rozhodující podmínkou je, abychom plně pochopili a tvořivě aplikovali Leninovu teorii imperialismu. Vznikla záčátkem minulého století v době I. světo-

Moudra z pražských konferencí...

vé války. Už tím se snaží "argumentovat" každý, kdo by nás chtěl tohoto myšlenkového bohatství zbavit stůj co stůj. Bylo by samozřejmě absurdní tvrdit, že od Leninových časů se nic nezměnilo. Jenomže všechny skutečně podstatné změny Leninovu teorii imperialismu jen ještě víc potvrzují, a nikoliv "vyvracejí". Dovolte mi připomenout tři z jejích hlavních prvků. Prvým je růst úlohy monopolů - a tedy i růst nadvlády, a ne svobody. Za druhé je to růst exportu kapitálu, pronikající i do těch vůbec nejzaostalejších zemí. Imperialismus samozřejmě nezastavil ekonomický vývoj. O to víc jej však deformoval. Změnil jeho základní smysl.

Něco takového, jako nezávislý ekonomický rozvoj, neexistuje. Rozpor mezi kapitálem a prací, buržoazií a proletariátem tak byl přenesen i do těch nejvzdálenějších koutů světa.

Kapitalismus nemá, co by na svou obranu poskytl nově. Od školy, založené Davidem Ricardem, nepřišel nikdo s něčím opravdu novým. V buržoazní politické ekonomii se samozřejmě mezitím vystřídal řada dalších generací. Jsou mezi nimi logicky i opravdu inteligentní lidé. Na obranu systému, odsouzeného k historickému zániku, však nic skutečně nového vymyslet nemohou. Proto znovu a znovu opakují, že socialismus nefunguje - a trh je tím jediným, co je tu prý nevyhnutelné a může lidstvu přinést užitek. Veškerá buržoazní ekono-

mická teorie jako by se vlastně rozpustila do prognostických modelů cen a dalších ekonomických ukazatelů. Jenže krize, které se v ekonomice kapitalismu projevují i dnes, všechny tyto koncepce vyvracejí. V posledních šedesáti letech je lidstvo schopno vyprodukovat tolik, že zcela důstojně by už mohl žít každý. Mohl by důstojně bydlet, dosyta se najíst, mít potřebnou zdravotní péči.

To všechno existuje i v nevelkých a historicky slabých zemích, jako je Kuba. Také Čína názorně demonstruje, že to je možné s dnešní ekonomickou silou lidstva dokázat.

Jenže jinde jsme svědky zcela opačného obrazu. Lidé hladoví, přestože je tady příliš mnoho potravin. Chybí jim oblečení, přestože je ho na světě moc. Mnozí nemají kde složit hlavu, přestože je k dispozici příliš mnoho plynu, uhlí a stavebních hmot.

Opusťme proto svět, v němž čaruje magie vúdú. A vraťme se k vědeckému pohledu. Ten potvrzuje, že marxismus rozhodně není po smrti - a kapitalismus určitě není věčnou budoucností lidstva. Proti oportunistickým teoriím, jež hlásají opak, třeba svést rozhodný zápas. Ukázat skutečný směr světového vývoje.

Pro sjednocení komunistického hnutí tak, aby znovu hrálo adekvátní roli v boji proti imperialismu, je třeba plně obnovit tradice proletářského internacionalismu. K porážkám, které jsme utrpěli, vedlo totiž právě opuštění zásad proletářského internacionalismu.

My nemůžeme bojovat jen proti vlastní buržoazii, ale proti buržoazii, ale proti buržoazii v celém světě. Dnes to neplatí o nic méně než kdykoliv předtím. Jen sotva se pohneme kupředu, pokud bychom odmítali podpořit národněosvobozenecké hnutí v Palestině, Iráku a Afghánistánu.

Co je v této souvislosti nejdůležitější dnes? Předně abychom se scházeli, tak jako dnes - ale ještě častěji a v různých částech světa. Abychom si dokázali vyměňovat informace a názory, vyjasňovat teoretická stanoviska i pohledy na náš postup v praxi. V lečtem mezi námi panují i názorové rozdíly. Některé jsou i poměrně značné. To však jistě není důvod, abychom spolu nemluvili. Musíme se naučit, že nemáme jinou možnost než si otevřeně vyměňovat zkušenosti. Nemusíme spolu vždy souhlasit úplně ve všem.

I já bych samozřejmě lhal, kdybych tvrdil, že souhlasím úplně se vším, co někdy slyším zde. Musíme se ale všichni naučit jeden druhému naslouchat a spolupracovat, i když se neshodneme úplně ve všem. Po dost dlouhou dobu trvá zlovyk s řadou subjektů vůbec nemluvit.

To mezi nás zanesli právě oportunisté. Této mentality se třeba zbavit do všech důsledků. Naléhavě potřebujeme příležitosti, kde budeme společně posuzovat otázky ve společném zájmu. I ve všech sociálních fórech a dalších širokých hnutích, jejichž objektivní náboj míří proti imperialismu, musíme působit co možná aktivně.

Na samý závěr svého vystoupení soudruh Brar uvedl:

Okruh těch, koho dnešní politika imperialismu vážně poškozuje, tak dosáhl nebývalé šíře. Tím větší iniciativu to vyžaduje od nás, komunistů. Takovou iniciativu, která se nenechá zmást žádnými vábníčkami našich třídních rivalů ani pomatenými "teoriemi" těch, kdo z marxismu vyklešují jeho vědecké, revoluční jádro, ať už to subjektivně myslí jakkoli.

V následné diskusi, do které se zapojilo 19 účastníků konference, bylo mimo jiné řečeno:

Josef Poláček NA CO NELZE ZAPOMÍNAT

V posledních patnácti letech dočasně kontrarevoluční restaurace kapitalismu v bývalých socialistických zemích střední a východní Evropy, včetně bývalého Svazu sovětských socialistických republik, se často objevují názory, snažící se zpochybňovat marxisticko-leninský vědecký názor světový názor v souvislosti s Leninovým učením o socialistické revoluci v Rusku. Vladimíru Iljiči Leninovi a bolševické straně je vytýkáno, že prý neměli provést Velkou říjnovou socialistickou revoluci a poté vytvořit na zemi někdejšího carského impéria první socialistický stát - SSSR. Autory těchto útoků nejsou pouze nějací antikomunističtí představitelé, ale dokonce i někteří bývalí i dosud jsoucí členové komunistické strany. Podle těchto pseudoteoretiků prý Leninovými bolševiky neměla být využita revoluční situace vzniklá pádem ruského carismu, spjatá s oprávněnou revoluční perspektivou vybudování prvního socialistického státu na světě. Podle nich se mělo prý počkat až zvítězí revoluce v západní Evropě a v USA. Přitom leckterý někdejší absolvent Vysoké stranické školy je schopný se ohánět dokonce Karlem Marxem.

K těmto vpravdě retardačním názorům je třeba jejich nositelům připomenout několik historických skutečností. Především je zcela evidentní, že bez existence mohutného socialistického Sovětského svazu by v letech druhé světové války hrozila minimálně evropskému kontinentu barbarská okupace velkoněmeckými nacisty. To by znamenalo přede-

vším barbarskou genocidu židů, cikánů, Slovanů a dalších evropských národů nepohodlných pro velkoněmecký hitlerovský Herrenvolk (panská rasa). Lze zcela oprávněně předpokládat, že řada dnešních pseudoteoretiků, plivajících po Sovětském svazu a po Leninových ruských bolševicích, by tady dnes nežila. Sovětskému svazu a jeho Rudé armádě, vedených J. V. Stalinem, je třeba po zásluze přiznat, že díky jim byla zachráněna evropská i světová civilizace před hordami německo-nacistických rasistických zabijáků. (...)

Rudolf Košťál JAK DÁL V MEZINÁRODNÍM KOMUNISTICKÉM Hnutí

Ve svém diskusním příspěvku mimo jiné uvedl:

Zamyšlíme-li se nad otázkami, jak dál v antiimperialistickém a v mezinárodním komunistickém hnutí, pak zvažujeme, jak dalece jsou tyto otázky aktuální z pohledu dnešních dnů, anebo, zda jde o záležitost bližší či vzdálenější budoucnosti.

Vezmeme-li v úvahu, že Komunistická internacionála skončila svou činnost během druhé světové války, Informační byro v roce 1956 a pak se konaly nepravděpodobné porady komunistických stran, které byly platformou výměny zkušeností a koordinace společného postupu, tak dnes je situace taková, že lze konstatovat existenci hlubokého propadu v možnosti společně ukazovat lidem jinou alternativu, než kterou jednotně předvádějí nadnárodní instituce a organizace kapitálu, jako Mezinárodní měnový fond, NATO, ale i Socialistická internacionála apod.

V důsledku dočasné porážky socialistického společenství, mezinárodní komunistické a dělnické hnutí ztratilo základnu, která převážně nesla náklady spojené s konáním společných setkání. V tomto směru jsou dnes materiální podmínky značně omezeny.

Domnívám se zároveň, že jedna z příčin umožňujících umrtvení, a nakonec selhání komunistických a dělnických stran byla právě v tom, že chyběla dostačující platforma výměny názorů a poznatků z jejich činnosti. Chyběl kritický, marxisticko-leninský pohled, což bylo zapříčiněno mnohdy i slepou vírou v KSSS. Tato víra byla pravděpodobně dána i tím, že Sovětské Rusko bylo kolébkou první vítězné socialistické revoluce. Tento přístup včas nedokázal rozeznat odklon KSSS po jejím XX. sjezdu od kritického, vědeckého a principiálního řešení úkolů výstavby socialismu.

Ti, kteří jednali principiálně a na úrovni doby jako Komunistická strana Číny a ně-

kteří další strany, byli peskováni a následně došlo k roztržce a vedení KS Číny bylo donuceno k přerušení spolupráce ke škodě mezinárodního komunistického a dělnického hnutí. (...)

Společně dnes hledáme odpověď na aktuální otázky, jak dál v antiimperialistickém boji, co udělat ke sjednocení mezinárodního komunistického hnutí. Oprostíme-li se od řady závažných problémů, pramenících z vývoje jednotlivých komunistických stran, které jsou determinovány specifickými podmínkami v různých částech světa, v různých společenských, politických a národních podmínkách, pak je nutné v zájmu celého hnutí a lidského rodu najít společný jazyk k dorozumění, k hledání cest, jež by vedly k jednotě, která by umožnila ucelený pohled a argumentaci k odhalování nebezpečí světového imperialismu a amerického zvlášť.

Abychom tak mohli učinit, považují za nejnutnější pokusit se formulovat základní východiska sjednocení jako předpokladu společné akce a pozitivního vymezení vůči ostatním levicovým stranám či proudům. Ono sjednocení by se mělo odehrát na bázi ideových, filozofických, komunistických postulátů, vycházejících ze všeho, co bylo poznáno na základě tvůrčí metody zkoumání světa, na bázi důsledné marxistické analýzy dosavadní praxe. Hlavním kritériem by mělo být, jak poznaná skutečnost, její prosazení prospělo pracujícím a sociálně slabým v různých částech světa. (...)

Zkušenost říká, že síla komunistického hnutí, Komunistické internacionály, byla ve sjednocení na základě přijetí 21 podmínek, které charakterizovaly hnutí. Kdo je přijal, ten se zavázal stát se jednotnou součástí početného celku, jenž přispěl ke vzniku světové socialistické soustavy, k úspěchům v národně osvobozené boji, ke vzniku řady nových států. Snažme se na úrovni dnešní doby zformulovat obecně závazná pravidla, která by na demokratické bázi zavazovala ty, kteří je přijmou, důsledně se jimi řídit. (...)

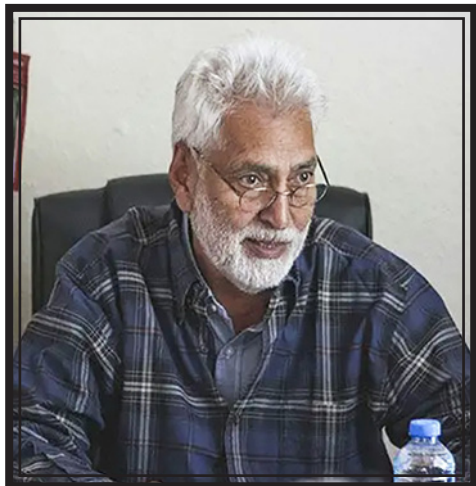
Jako vždy, upozorňujeme, že konference se konala v roce 2005 a také tentokrát ponecháváme souhlas či námítky anebo nesouhlas s obsahem na našich čtenářích do další diskuse na stránkách Dialogu.

I dnes, více než kdy jindy, platí, že bez spolupráce marxisticko-leninských stran z bývalých socialistických zemí a nejsilnějších komunistických a dělnických ostatních stran, včetně rozvojového světa, není možné dospět k jakémukoli změně v mezinárodních vztazích ve světě.

(ČeHaHe)

Při přípravě tohoto čísla Dialogu a připomenutí vystoupení britského marxisty Harpala Brara jsme zjistili novou smutnou informaci. A sice, že tento internacionální revolucionář, náš přítel a soudruh, dne 25. ledna letošního roku ve věku 85 let zemřel.

Vysoký funkcionář Komunistické strany Velké Británie (marxisticko-leninské) a profesor londýnské univerzity byl po celou dobu konání našich pražských konferencí nápomocen a na několika se účastnil i osobně. Jednou zde vystoupil i jeho syn a dcera.

V nakladatelství Orego vyšlo Harpalu Brarovi několik publikací. K nejznámějším patří jeho "Imperialismus: Dekadentní, parazitický, skomírající kapitalismus", "Perestrojka - Úplný kolaps revizionismu", "Trockismus nebo leninismus?" a další.

Harpal Brar, indický komunista, politik, spisovatel a podnikatel žijící ve Velké Británii se narodil 5. října 1939 v Muktsaru v Paňdžábu v Britské Indii.

Od roku 1962 žil a pracoval v Británii. Nejprve jako student, poté jako lektor práva na Westminsterské univerzitě, a nakonec jako profesor.

Zajímavostí je, že vlastnil budovu v západní Londýně, kterou využíval pro stranické aktivity. Byl redaktorem levicových politických novin Lalkar, bývalého časopisu Indické dělnické asociace.

Stal se také zakládajícím členem Asociace komunistických dělníků a také členem Asociace indických komunistů.

V červenci 2004 založil Komunistickou stranu Velké Británie (marxisticko-leninská). Dlouhá léta byl jejím předsedou.

Jejím cílem při formování programu a cílů bylo oponovat oportunismu v hnutí dělnické třídy, oživit obnovu skutečně třídního přístupu v analýze společenských procesů a programovém zaměření emancipačních hnutí ztělesněný Komunistickou stranou Velké Británie ve 20. letech minulého století a pracovat na nastolení socialismu v Británii.

Komunistická strana Velké Británie (marxisticko-leninská) byla zaregistrována u volební komise v roce 2008 pod názvem "Proletářská" (podle názvu časopisu který vydávala).

Na osmém sjezdu KSVB(ML) v září

2018 Brar ze zdravotních důvodů z funkce předsedy strany odstoupil.

Dne 19. července 2008 byl Harpal Brar jedním ze skupiny lidí, kteří založili kampaň "Ruce pryč od Číny", věnovanou obraně Čínské lidové republiky a obraně čínské suverenity a územní celistvosti a spravedlivého postoje země k otázkám jejího životně důležitého národního zájmu, jako je Tchaj-wan a Tibet.

Brar silně nesouhlasil s populárním přesvědčením, že indické hnutí za nezávislost je mírumilovné a pacifistické a že je vedeno výhradně Mahátmou Gándhím a Indickým národním kongresem. Ve své knize Inquilab Zindabad: India's Liberation Struggle tvrdí, že došlo k násilnému a krvavému třídnímu boji, do kterého byly zapojeny masy. Obviňuje Gándhího a Kongres z podpory britského imperialismu a popisuje je jako "nejkompromisnější, nejbabělejší a nejmáštější představitele indické buržoazie".

Brar hájil vlády a vůdce Sovětského svazu až do objevení se chruščovského revizionismu během 20. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu v roce 1956.

Lalkar, noviny redigované Brarem, kritizují The British Road to Socialism (program původní Komunistické strany Velké Británie) od její první verze v roce 1951 jako „nemarxistickou“ a považuje tvrzení, že ji schválil Josif Stalin, za "fikci".

Brar byl aktivním členem Stalinovy společnosti, spolu se svou dcerou Joti Brarovou (místopředsedkyní Dělnické strany Británie). Tato společnost popírá sovětské provinění v katyňském masakru, z něhož obviňuje nacisty, sovětský hladomor v letech 1932–1933 z něhož obviňuje zahraniční sankce, kulackou sabotáž a počasí, a moskevské procesy, které popisují jako spravedlivé procesy.

Po mnoho let byl členem výkonného výboru Indické asociace pracujících (GB).

Brar napsal od roku 1992 14 knih o různých aspektech marxismu, imperialismu a revizionismu. Například - Perestrojka (1992); Trockismus nebo leninismus? (1993); Sociální demokracie: Vnitřní nepřítel (1995); Imperialismus (1997); Buržoazní demokracie a fašismus (2000); Sovětské vítězství nad fašismem (2006); Revizionismus a zánik Sovětského svazu (2011); Socialismus s čínskými rysy (2020) a další. Tyto práce byly přeloženy a mezinárodně distribuovány řadou sympatizujících komunistických stran po celém světě.

Harpal Brar zemřel před pár dny 25. ledna 2025 v Mohali v indickém Paňdžábu ve věku 85 let.

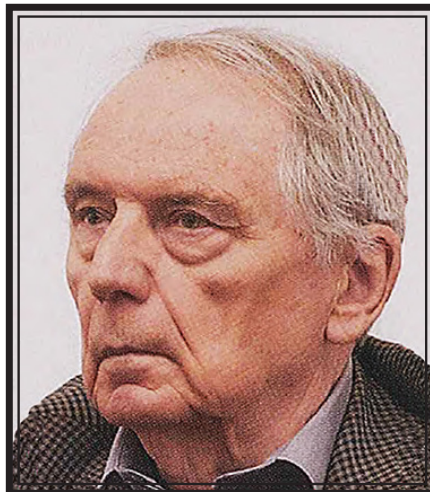
Čest jeho památce! **Redakce Dialogu**

Profesí byl důstojníkem Československé lidové armády. V nejcitlivější ze všech sfér. Naturoou byl - vzdělaný marxista. Komunist bez bázně a hany. Z obojího rozdával, i když mu táhlo na devět křížků. Už se s ním neuvidíme. Ta smutná zpráva přišla až se zpožděním.

Důvodů, proč nám bude chybět, je hned několik.

Stál v čele unikátní základní organizace strany. Scházela se měsíc, co měsíc. Neřešila jen vlastní provoz. Vedla vášnivé politické debaty. O dění doma i v okolním světě. O jeho pravém smyslu, znetvořeném presstitucí. O třídní podstatě civilizační krize. O hrozbách i šancích, které naděluje. O nárocích na hnutí, co na dnešní „konec dějin“ nevěří. Ty diskuse chodili s gusem uvádět i mnozí z nás.

Za moudrým a nezlomným Pavlem Degťarem

Pavel byl roky i místopředsedou okresního výboru KSČM v Praze 1. Dirigoval jeho ideologickou komisí.

Byl duší Pražských teoreticko-politických konferencí (PTPK). Od 90. let jich proběhlo téměř padesát. Řada za účasti

marxistů z mnoha jiných zemí. Sborníky z oněch setkání kolují stranou dodnes. Není divu. Život jim dává za pravdu čím dál víc. Za „dogmatické“ haraburdí je má jen trouba. Hvězdná pěchota, řečníci jménem kazisvětů, jim nesať po tkaničky.

Pavel byl „stará škola“. Za kariérou se nehnal. Zasvětil život krédu, jež stojí za každou námahu. Patřil k našemu zlatému fondu.

Čest jeho světlé památce!

Josef SKÁLA